

СЕКЦІЯ «ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

Боднар О. А., к. е. н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет
Светенко Р. О.,
здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

СУЧАСНА ПАРАДИГМА АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

У світлі поточної економічно-соціальної ситуації в країні наголошується на необхідності оперативної та адекватної реакції суб'єктів господарювання на економічні труднощі, використовуючи передові методи управління ризиками. Очевидно, що умови діяльності сучасних установ в багатьох аспектах не є сприятливими. У зв'язку з цим, використання стратегій антикризового управління стає все більш популярним серед аграрних підприємств, спрямованим на подолання труднощів та забезпечення стійкості в умовах економічних турбуленцій.

Варто відзначити, що антикризова стратегія представляє собою найбільш ефективний інструмент в системі антикризового менеджменту. Вона визначає належну поведінку підприємства в умовах непередбачуваних змін у зовнішньому середовищі і визначає основні напрямки та параметри його діяльності [1].

Вчасне та систематичне виконання обов'язків, що покладені на кожного з учасників антикризового управління, створює оптимальні умови для їх ефективної реалізації. Це сприяє перетворенню теоретичних принципів антикризового управління в інструмент стратегічного ризик-менеджменту.

Успішність застосування стратегії антикризового управління залежить від вчасного визначення причин, що призвели до виникнення кризи на аграрному підприємстві. Антикризове управління включає ряд принципів та правил, які можуть бути застосовані в різний порядок, в залежності від економічних умов та фінансового стану аграрного підприємства. Вибір антикризової стратегії для діяльності та розвитку підприємства ґрунтується на урахуванні взаємодії великої кількості взаємозалежних, різнонапрямкових ендогенних та екзогенних факторів, а також стадій життєвого циклу аграрного підприємства.

Типові антикризові рішення для суб'єктів господарювання аграрного сектору включають такі аспекти:

1. Запропоновані значущі зміни у стратегії підприємства, такі як переосмислення місії та цілей компанії, орієнтація на нові ринки збуту готової сільськогосподарської продукції та результатів її переробки, впровадження

нових управлінських концепцій, аутсорсинг та формалізоване довгострокове планування;

2. Зміни в організації фінансового менеджменту, такі як диверсифікація діяльності, реорганізація через злиття або поглиблення, залучення додаткового капіталу, відстрочення погашення фінансових зобов'язань, зниження витрат на виробництво продукції, придбання нових технологій, реінвестиції та зміни цінової політики;

3. Перегляд мотиваційних заходів для персоналу, такий як впровадження нових заохочувальних схем, підвищення рівня компетентності менеджерів, модульна система компенсації вільним часом, формування корпоративної культури, стимулювання командної роботи, реформування організації праці, а також проведення непопулярних заходів, таких як скорочення зайнятості та зниження зарплат;

4. Посилення контрольних функцій на підприємстві, такі як додатковий фінансовий моніторинг, систематичний контроль за виконанням завдань, впровадження системи управління якістю продукції та наданих послуг, підвищення відповідальності працівників за кінцевий результат, ревізія діяльності виробничих одиниць незалежно від ступеня їх самостійності та інше [1].

Ураховуючи тривалість і інтенсивність кризового періоду, можна виділити стандартні стратегії для аграрних підприємств, які включають: стратегію реструктуризації; стратегію зростання; стратегію ліквідації [2].

Внаслідок труднощів управління в умовах кризи, керівники мають виконати такі завдання: пояснити колективу ціль та очікувані результати застосування інструментів ризик-менеджменту в умовах кризової ситуації на підприємстві; поширити серед персоналу ідеї нової антикризової стратегії; привертати адекватні фінансові ресурси для впровадження антикризової програми; приймати рішення, спрямовані на вирівнювання організаційної структури підприємства із новою стратегією розвитку для виходу з кризової ситуації.

Отже, вибір та реалізація антикризової стратегії, адаптованої до сучасних реалій допомагають аграрним підприємствам знизити ймовірність виникнення кризових ситуацій у майбутньому, зменшити розмір можливих втрат внаслідок поглиблення кризових явищ, підвищити стратегічний потенціал для протидії кризовим ситуаціям та укріпити адаптаційні можливості.

Список використаних джерел:

1. Сова О.Ю. Морозов Є.Ю. Сучасна парадигма антикризового управління підприємством. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління.* Том 31 (70). № 2, 2020. С.43-47. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-2-45>.
2. Боднар О. А. Врабіє Н.В. Джосан В.П. Фінансова реструктуризація: особливості та ефективність проведення в Україні. *Інфраструктура ринку: Електрон. наук.-практ. журнал.* Випуск 36/2019. Одеса. 2019. С. 88-92. URL: http://www.market-inf.od.ua/journals/2019/36_2019_ukr/16.pdf.